

101 ZEN PRIČA

101 ZEN PRIČA

i drugi klasici zena

BEOGRAD
2009

Naslov originala:
Zen Flesh, Zen Bones - Paul Reps

© Copyright na prevod za Srbiju
BABUN

Izdavač: IP BABUN

Za izdavače:
Dragan Paripović
Mihajlo Nikolić

Preveli:
Dragan Paripović (*101 zen priča*)
Ana Bešlić (*Mumonkan, Deset bikova*)
Mihajlo Nikolić (*Usredotočenje*)

Štampa: LUKAŠTAMPA, Beograd
Tiraž: 418
Treće izdanje

ISBN 978-86-83737-46-8

SADRŽAJ

Predgovor 7

101 ZEN PRIČA 13

MUMONKAN 99

DESET BIKOVA 147

USREDOČENJE 161

Dodatak 171

PREDGOVOR

Prvi zen patrijarh, Bodidarma, doneo je zen u Kinu iz Indije, u šestom veku. Prema njegovoj biografiji koju je napisao kineski učitelj Dogen 1005. godine, nakon devet godina provedenih u Kini, Bodidarma je poželeo da se vrati kući, pa je okupio svoje učenike kako bi proverio njihovo razumevanje.

Dofuku je rekao: „Po mom mišljenju, istina je iznad potvrđivanja i poricanja, jer je to način na koji se ona kreće.”

Bodidarma je odgovorio: „Ti imaš moju kožu.”

Monahinja Sodi je rekla: „Prema mom poimanju, to je isto kao Anandino viđenje Budine zemlje - video ju je jednom i zauvek.”

Bodidarma je odgovorio: „Ti imaš moje meso.”

Doiku je rekao: Četiri elementa svetlosti, prozračnosti, tečnosti, i čvrstine su prazni, a pet skandi su Ništa. Po mom mišljenju Ništa (tj. duh) je stvarnost.”

Bodidarma je objasnio: „Ti imaš moje kosti.”

Na kraju, Eka se naklonio pred učiteljem - i ostao bez reči.

Bodidarma je rekao: „Ti imaš moju srž.”

*

Stari zen beše tako svež da se i danas čuva i pamti. Ovde su odlomci njegove kože, mesa, kostiju, ali ne i njegove srži - koja se nikada ne nalazi u rečima.

Neposrednost zena navela je mnoge da poveruju kako je on nastao iz nekih izvora pre Budinog doba (500 p.n.e.). Čitalac to može proceniti sam za sebe, jer sada prvi put ima pred sobom u jednoj knjizi iskustva zena, pitanja uma, stupnjeve svesnosti kao i jedno slično učenje nastalo vekovima pre zena.

Pitanje uma, odnosa svesti i podsvesti, vodi u dubine svakodnevnog življenja. Da li se usuđujemo da otvorimo vrata do izvora našeg bića? Čemu meso i kosti?

Pol Reps

101 zen priča

Niogen Sensaki i Pol Reps

Ove priče prevedene su na engleski iz knjige pod naslovom Šaseki–šu (Zbirka kamena i peska), koju je krajem trinaestog veka napisao japanski zen učitelj Muđu („Onaj koji ne stanuje nigde”) a dopunjene su i zgodama zen monaha prikupljenim iz raznih knjiga objavljenih u Japanu početkom ovog veka.

Za istočnjake, više zainteresovane za biće nego za biznis, čovek koji je otkrio sebe bio je vredan najvećeg poštovanja. Takav čovek je prosvetlio svoju svest, baš onako kako je to učinio Buda.

Ovo su priče o takvim samootkrovenjima.

Sledi prerađeni predgovor prvog izdanja ovih priča objavljenog na engleskom jeziku.

Zen bi mogao da se nazove unutrašnjom veštinom i izumom Istoka. U Kini ga je ukorenio Bodidarma, koji je u šestom veku došao iz Indije, a do dvanaestog veka preneo se dalje na istok, u Japan. Opisivan je kao: „Naročito učenje bez svetih spisa, iznad reči i slova, koje upućuje na suštinu ljudskog uma i proniče u istinsku prirodu čoveka, staza Prosvetljenja.”

Zen je u Kini bio poznat kao Čan. Čan–zen učitelji su, umesto da budu sledbenici Bude, težili da budu njegovi prijatelji i da uspostave isti osećajni odnos s univerzumom koji su imali Buda ili Isus. Zen nije sekta već doživljaj, iskustvo.

Zen postupak traganja za sobom kroz meditiranje radi ostvarenja istinske prirode, njegovo zanemarivanje formalizma i nastojanje na samodisciplini

i jednostavnom životu, zadobio je naposljetku i podršku vladajućih klasa u Japanu te duboko poštovanje svih nivoa filozofske misli na Orijentu.

No–drame su zen priče. Zen duh je počeo da znači ne samo mir i razumevanje već i posvećenost umetnosti i radu, širenje zadovoljstva, otvaranje vrata uvidima, izražavanje prirodne lepote, neopipljivi šarm nepotpunosti. Zen u sebi nosi mnoga značenja, od kojih nijedno nije sasvim određivo. Ako jesu određena, onda nisu zen.

Kaže se da, ako u svom životu imate zen, ne poznajete strah, sumnju, nepotrebne žudnje, preterane emocije. Ne uznemiravaju vas skućeni stavovi niti sebični postupci. Čovečanstvu služite smerno, vedro prisustvujući na ovom svetu ispunjeni ljubavlju, gledajući na svoju prolaznost kao na laticu koja otpada sa cveta. Dostojanstveni, uživajte u blaženom spokojstvu svog života. Takav je duh Zena, koji prožima na hiljade hramova u Kini i Japanu, sveštenike i kaluđere, bogatstvo i ugled, a često i sam formalizam koji nastoji da prevaziđe.

Proučavanje Zena, razvoja prirode čoveka, ne predstavlja lak zadatak u ma kojem razdoblju civilizacije. Mnogi učitelji, istinski i lažni, nastojali su da pomognu drugima u tom postignuću. Ove priče nastale su iz bezbroj stvarnih zen dogodovština. Želimo čitaocu da ih prepozna u životnom iskustvu naših dana.

空 1. Šoljica čaja

Nanin, japanski učitelj iz doba Meiđi (1868-1912), primio je univerzitetskog profesora koji je došao da čuje nešto o zenu.

Nanin je poslužio čaj. On je šolju svoga gosta napunio do vrha, a onda je nastavio da sipa.

Profesor je posmatrao kako se šolja preliva i naposljetku više nije mogao da se suzdrži. „Prepuna je. Više ne može da stane u nju!”

„Baš kao ova šolja” reče Nanin, „i ti si ispunjen sopstvenim mislima i sudovima. Kako mogu da ti pokažem zen, ako prvo ne isprazniš svoju šolju?”

平 歸 2. Dijamant nađen na blatnjavom putu

Gudo je bio carev učitelj. Uprkos tome, imao je običaj da putuje sam kao lutajući prošnjak. Jednom je, putujući u Edo, kulturni i politički centar šogunata, naišao na malo selo po imenu Takenaka. Veče se već bilo spustilo, kadli poče da pljušti kiša kao iz kabla. Gudo je bio mokar do gole kože. Njegove slamnate sandale skroz su se raspale. U prozoru seoske kuće, na ulazu u selo, primetio je nekoliko pari takvih sandala i rešio da kupi sebi jedne suve.

Videvši kako je pokisao, žena koja mu je prodala sandale pozva ga da prenoći u njenom domu. Gudo je sa zahvalnošću prihvatio. Ušao je i pred porodičnim oltarom izgovorio neku sutru. Potom ga je žena predstavila svojoj majci i deci. Primetivši da je čitava porodica nešto potištena, Gudo upita šta nije u redu.

„Moj muž je kockar i pijanica,” rekla je domaćica. „Kada dobija na kocki, onda pije i ponaša se osorno. Kada gubi, pozajmljuje novac od drugih. Ponekad, kad se do besvesti napije, uopšte ne dođe kući. Šta da radim?”

„Ja ću mu pomoći,” reče Gudo. „Evo vam nešto novca. Kupite mi za to galon dobrog vina i nešto lepo za jelo. Onda možete da počinete. Ja ću da ostanem budan i meditiram pred oltarom.”

Kada se pijani domaćin oko ponoći vratio kući, proderao se: „Hej, ženo, stigao sam. Šta ima da se jede?”

„Imam ja nešto za tebe,” reče Gudo. „Uhvatio me je pljusak na putu i tvoja je žena bila tako ljubazna da me pozove na konak u tvojoj kući. Za uzvrat, kupio sam malo vina i ribe. Posluži se.”

Čovek je bio oduševljen. Gotovo naskap popio je čitav galon vina i usnuvši, skljojao se na pod. Gudo je ostao da sedi pored njega, meditirajući.

Ujutru, kad se probudio, kućedomaćin se nije sećao ničega od prethodne večeri. „Ko si ti? Odakle dolaziš?” pitao je Gudoa, koji je još uvek meditirao.

„Ja sam Gudo iz Kjota i na putu sam za Edo,” odvratio mu je zen učitelj.

Čovek se postideo. Stao je da se nadugačko izvinjava učitelju svoga cara.

Gudo se osmehnuo. „Sve u ovom životu je nestalno,” objasni. „Život je vrlo kratak. Ako nastaviš da se kockaš i piješ, neće ti ostati vremena da postigneš bilo šta drugo, a i tvoja porodica će patiti pored tebe.”

Čovek kao da se probudio iz dugog sna. „U pravu si,” složi se. „Nikada neću moći dovoljno da ti se odužim za ovu divnu pouku! Dozvoli mi da te ispratim deo puta i poneseš tvoje stvari.”

„Ako tako želiš,” odobri Gudo.

I tako krenuše. Kad su prešli tri milje, Gudo mu reče da se vrati. „Još samo pet milja,” preklinjao ga je čovek. Nastaviše put.

„Sad već možeš da se vratiš,” predloži mu Gudo.

„Još deset milja,” odvrati čovek.

„Vrati se kući,” reče Gudo, kad je i tih deset milja ostalo iza njih.

„Slediću te do kraja svog života,” izjavio je čovek.

Današnji zen učitelji u Japanu potiču iz loze poznatog učitelja koji je bio Gudov naslednik. Njegovo ime beše Mu–nan, čovek koji se nikada nije vratio.

斯 3. Zaista?

Zen učitelja Hakuina njegovi susedi su veličali kao čoveka koji je vodio čist, moralan život.

U istom susedstvu živela je prelepa mlada Japanka čiji roditelji su držali bakalnicu. Jednoga dana, sasvim nenadano, otkriše da im je kćerka u drugom stanju.

Ovo je strašno razgnevalo njene roditelje. Devojka je, sa svoje strane, uporno odbijala da prizna s kim je zanela, ali je nakon velikog nagovaranja naposljetku ipak prozborila - Hakuin.

Još više razljućeni, njeni roditelji se zaputiše učitelju. „Zaista?” beše sve što je izustio.

Odmah po rođenju, dete su odneli Hakuinu. Do tada je njegov ugled već bio srozan, ali ga to nije ni najmanje uznemiravalo. Štaviše, posvetio je detetu izuzetnu pažnju. Od svojih suseda nabavljao je mleko i sve ostalo što je detencetu bilo potrebno.

Prošla je godina dana, i mlada majka više nije mogla da izdrži. Rekla je svojim roditeljima istinu – da je detetov pravi otac zapravo mladić koji je radio na ribljoj pijaci.

Mati i otac devojke odmah odoše Hakuinu da bi zatražili njegov oprostaj, nadugačko se izvinuli, i uzeli dete natrag.

Hakuin im ga je drage volje dao. Pružajući im dete, sve što je rekao beše: „Zaista?”

專 4. Pokornost

Besedama učitelja Bankeija prisustvovali su ne samo učenici zena već i pripadnici svih staleža i sekti. On nikada nije upućivao na sutre, niti je uživao u naučnim raspravama. Umesto toga, njegove reči tekle su iz njegovog srca pravo u srca njegovih slušalaca.

Bankeijeva slava razbesnela je sveštenika sekte Ničiren, jer su i njegovi sledbenici počeli da odlaze na predavanja o zenu. Samoljubivi svešte-

nik je došao u hram, nameran da se upusti u raspravu sa Bankeijem. „Hej, zen učitelju,” doviknuo mu je. „Čekaj malo. Svi koji te poštuju odobravaju tvoje reči, ali ja te ne poštujem. Možeš li mene da nateráš da ti se pokorim?” „Stani pored mene i pokazaću ti,” reče Bankei.

Sveštenik se pun ponosa progurao kroz gomilu do učitelja.

Bankei se samo osmehnu. „Stani s moje leve strane.”

Sveštenik ga poslušao.

„Ne,” namah se predomisli Bankei, „bolje ćemo razgovarati ako staneš s moje desne strane. Pređi ovamo.”

Još uvek gorda držanja sveštenik pređe na desnu stranu.

„Vidiš,” primeti Bankei, „pokoravaš mi se, i ja verujem da si ti veoma blaga osoba. Sad lepo sedi i slušaj.”

變 5. Ako voliš, voli otvoreno

Dvadeset monaha i jedna monahinja po imenu Ešun učili su o meditaciji kod izvesnog zen učitelja. Iako obrijane glave, u jednostavnoj odeći, Ešun je bila veoma lepa. Nekoliko monaha se potajno zaljubilo u nju. Jedan od njih joj je napisao pismo, u kome je izrazio želju da se sretno nasamo.

Ešun mu nije odgovorila. Sledećeg dana, čim je učitelj završio s predavanjem, ustala je i obratila se monahu koji joj je uputio pismo sledećim rečima: „Ako me zaista toliko voliš, dođi sada i zagrlj me.”

情 6. Nema dobrote

Bila jednom u Kini neka starica koja je više od dvadeset godina izdržavala monaha. Dok je on meditirao ona mu je sagradila kolibu i sve vreme ga hranila. Naposljetku je počela da se pita koliko je on, za tih dvadeset godina, zapravo napredovao.

Da bi to otkrila, obratila se za pomoć jednoj mladoj devojci željnoj ljubavi. „Idi i zagri ga,” rekla joj je, „a potom ga iznenada upitaj: 'Šta sad?'”

Devojka je otišla kod monaha i, bacivši mu se u zagrljaj, upita ga šta će sad da učini.

„Staro drvo raste zimi, na ledenoj steni,” odvratio je monah, pomalo pesničkim rečima, „nigde nema nimalo topline.”

Devojka je otišla do starice i prenela joj njegove reči.

„Kad samo pomislim da sam takvog čoveka hranila dvadeset godina!” rasrdi se starica. „Nije pokazao nimalo obzira prema tvojoj potrebi, nimalo dobre volje da ti objasni tvoj položaj. Nije morao da odgovori na strast, ali mogao je barem da pokaže malo saosećanja.”

Ne časeći ni časa, otišla je do monahove kolibe i spalila je.

峇 7. Objava

Poslednjeg dana svog života, Tanzen je napisao šezdeset dopisnica i zamolio svog slugu da ih odnese na poštu. Potom je preminuo.

Na dopisnicama je pisalo:

Napuštam ovaj svet.

Ovo je moja poslednja objava.

Tanzen.

27. juli 1892.

浪 8. Veliki talasi

U ranim danima Meiđi ere živeo je dobro poznati rvač po imenu Onami, Veliki talasi.

Onami je bio veoma snažan i odlično je poznavao veštinu rvanja. Nasamo, pobeđivao je čak i svog učitelja, ali je na javnim takmičenjima imao takvu tremu da su ga obarali čak i sopstveni učenici.

Onami je u sebi osećao da bi valjalo da se obrati za pomoć nekom zen učitelju. Hakuđu, lutajući učitelj, boravio je nakratko u obližnjem hramu, pa je Onami odlučio da ode do njega i ispriča mu za svoju muku.

„Tvoje ime je Veliki talasi,” stade učitelj da ga savetuje, „stoga ostani noćas u ovom hramu. Zamisli da jesi talas. Više nisi uplašeni rvač. Ti si taj ogromni talas što briše i guta sve pred sobom. Učini tako i bićeš najbolji rvač u ovoj zemlji.”

Učitelj se povuče na spavanje. Onami je sedeo i meditirao, nastojeći da zamisli sebe kao talas. Misli su mu skretale na mnoge druge stvari.

Potom je postepeno sve više i više počeo da oseća talase. Kako je noć odmicala, talasi su postajali sve veći i veći. Razneli su svo cveće u saksijama. Preplavili su čak i Budu na svom oltaru. Do zore, na mestu gde je bio hram behu samo plime i oseke beskrajnog mora.

Ujutru je učitelj našao Onamija kako meditira, s osmejkom na usnama. Potapšao je rvača po ramenu. „Sada te više ništa ne može poremetiti,” rekao je. „Ti si taj talas. Počistićeš sve pred sobom.”

Istog dana, Onami se prijavio za takmičenje u rvanju i pobedio. Od tada, više niko u Japanu nije mogao da ga pobedi.

月 9. Ne možeš ukrasti mesec

Rjokan, zen učitelj, živeo je najjednostavnijim životom u maloj kolibi u podnožju planine. Jedne večeri je u kolibu upao lopov, tek da bi se uverio da u njoj nema ničeg da se ukrade.

Rjokan se vratio i zatekao ga na delu. „Mora da si dugo putovao da bi došao do mene,” rekao je svom nezvanom gostu, „zato ne bi valjalo da odeš praznih ruku. Molim te, dozvoli mi da ti barem poklonim svoju odeću.”

Lopov se našao u čudu. Dograbio je odeću i pobegao.

Rjokan je sedeo nag, posmatrajući mesec. „Jadan čovek,” pomisli u sebi, „eh, da sam mogao, poklonio bih mu ovaj prelepi mesec.”

終 10. Poslednja Hošinova pesma

Zen učitelj Hošin je godinama živeo u Kini. Potom se vratio u severoistočni deo Japana, gde je podučavao svoje učenike. Kada je bio vrlo star, ispričao im je priču koju je čuo u Kini. Evo te priče:

Jedne godine, dvadeset petog decembra, učitelj Tokufu, koji beše veoma star, reče svojim učenicima: „Sledeće godine u ovo doba više neću biti živ, stoga bi narednih godinu dana valjalo pažljivo da se ponašate prema meni.”

Učenici su mislili da se on šali, ali pošto je Tokufu bio učitelj velikog srca, cele te godine su se veoma lepo ophodili prema njemu.

Određene večeri, uoči isteka te godine, Tokufu zaključio: „Bili ste dobri prema meni. Napustiću vas sutra poslepodne, kada sneg prestane da pada.”

Učenici su se smejali, verujući da on usled starosti počinje da bulazni, pošto je ta noć bila vedra i nije bilo izgleda za snežne padavine. Ali, u ponoć je sneg iznenada počeo da pada, a sledećeg dana učitelj se nije pojavio, iako su ga svuda tražili. Naposljetku se zaputiše do sobe za meditaciju. Tamo ga pronađoše mrtvog.

Pošto im je ispričao ovu priču, Hošin objasni svojim učenicima: „Nije neophodno da zen učitelj predskazuje svoju smrt, ali ako želi, on to može.”

„Možeš li ti?” upitao je neko.

„Da,” odgovori Hošin. „Pokazaću vam šta ja mogu za sedam dana.”

Niko od učenika mu nije poverovao, štaviše većina je, kad ih je Hošin sledeći put pozvao, već bila zaboravila na ovaj razgovor.

„Pre sedam dana,” primeti, „rekao sam vam da ću vas napustiti. Običaj je da se napiše oproštajna pesma, ali ja nisam ni pesnik ni krasnopolisac. Neka neko od vas zapiše moje poslednje reči.”

Njegovi sledbenici mislili su da se šali, ali jedan od njih ipak uze da zapisuje.

„Jesi li spreman?” upita Hošin.

„Da, učitelju,” odvrati ovaj.

Hošin je doslovce kazivao u pero:

Iz svetlosti sam došao

I u svetlost se vraćam.

Šta je to?

Pesma je bila za stih kraća od uobičajene strofe od četiri stiha, tako da je učenik rekao: „Učitelju, nedostaje nam jedan stih.”

Riknuvši poput pobedničkog lava, Hošin još izusti: „Ka”, i umre.

是 11. Priča o Šankai

Prelepa Šankai, čije drugo ime je bilo Suzu, bila je primorana da se uda vrlo mlada protiv svoje volje. Kasnije, kada se taj brak rasturio, upisala se na univerzitet, gde je studirala filozofiju.

Bilo je dovoljno da je čovek vidi da bi se zaljubio u nju. Štaviše, i ona sama, kud god da je odlazila, zaljublivala se u druge ljude. Ljubav ju je pratila na univerzitetu, a i kasnije, kada joj filozofija više nije bila dovoljna

i kada je otišla u manastir da bi učila o zenu. I tamo su se ostali učenici zaljublivali u nju. Ceo Šankain život bio je prepun ljubavi.

U Kjotu je, konačno, postala pravi učenik zena. Braća iz hrama u Keninu hvalila su njenu predanost. Jedan od njih bio joj je blizak duhom i pomagao joj je u ovladavanju zenom.

Starešina hrama, Mokurai, Tiha grmljavina, bio je strog. Pridržavao se svih pravila, a isto je očekivao i od svojih sveštenika. Koliko god da su u današnjem Japanu sveštenici izgubili žar što se tiče izučavanja budizma, toliko im se izgleda on pojačao kada je reč o ženama. Mokurai je običavao da metlom isteruje žene kada bi ih zatekao u nekom od svojih hramova, međutim, što ih je više terao, one kao da su navirale u sve većem broju.

U ovom naročitom hramu, žena vrhovnog sveštenika postala je ljubomorna na Šankainu revnost i lepotu. Čim bi začula kako učenici hvale njenu ozbiljnost u pristupu zenu, počinjala bi da se mršti i negoduje. Naposljetku je stala da širi glasine o Šankai i mladom čoveku koji je bio njen prijatelj. Za kaznu, on je bio isključen iz reda, a Šankai odstranjena iz hrama.

„Možda sam i učinila grešku ljubavi,” pomišljaše Šankai, „ali ni sveštenikova žena neće ostati u hramu pošto je mom prijatelju učinjena takva nepravda.”

Iste noći, Šankai se vratila s kantom kerozina i zapalila hram star pet stotina godina, koji izgore do temelja. Ujutru ju je privela policija.

Jedan mladi advokat zauze se za njen slučaj u nastojanju da bude što blaže kažnjena. „Ne pomažite mi,” rekla mu je. „Mogla bih da opet da počinim nešto što bi me vratilo u zatvor.”

Pošto je odležala svoju kaznu, Šankai je posle sedam godina napokon izašla iz zatvora, ostavivši za sobom zaljubljenog šezdesettrogodišnjeg upravnika.

Međutim, na nju su sada svi gledali kao na bivšu zatvorenicu. Niko nije hteo da se druži s njom. Izbegavali su je čak i poštovaoci zena, ljudi koji bi trebalo da veruju u prosvetljenje u ovom životu i u ovom telu. Zen je, mišljaše ona, jedno, a njegovi sledbenici nešto sasvim drugo. Čak ni njeni rođaci nisu hteli da znaju za nju. Razbolela se, osiromašila i oslabila.

Srela je *sinšu* sveštenika koji ju je naučio imenu Bude Ljubavi, i u tome je Šankai našla neku utehu i duševni mir. Umrla je, još uvek izuzetno lepa, sa svega trideset godina.

U jalovom naporu da zaradi za život napisala je svoju životnu priču. Deo toga je ispričala nekoj novinarki, preko koje je priča i došla do japanske javnosti. Oni koji su odbacili Šankai, koji su je klevetali i mrzeli, sada sa kajanjem i suzama čitaju o njenom životu.

福 12. Srećni Kinez

Ko god prošeta kroz Kinesku četvrt u nekom od gradova Amerike, začelo će zapaziti statue debeljuškastog čove koji nosi laneni džak. Kineski trgovci nazivaju ga Srećni Kinez ili Nasmějani Buda.

Hotei je živeo je u doba dinastije Tang. Nije imao želju da se proglasi zen učiteljem niti da oko sebe okuplja puno učenika. Umesto toga, lutao je ulicama s velikim džakom na leđima u kome je skupljao poklone u vidu

slatkiša, voća i uštipaka. To je kasnije delio deci koja su se u igri skupljala oko njega. Napravio je pravi ulični vrtić.

Svaki put kada bi sreo poklonika zena, ispružio bi ruku i rekao: „Daj mi novčić.” Ako bi ga ovaj zamolio da se vrati u hram i podučava druge, on bi samo ponovio: „Daj mi novčić.”

Jednom, dok se tako igrao s decom na ulici, odnekle iskrсну neki zen učitelj i upita ga: „Koji je smisao zena?”

Hotei smesta spusti svoj džak na zemlju u nemom odgovoru.

„Onda,” nastavi ovaj drugi, „koje je ostvarenje zena?”

Srećni Kinez smesta prebaci džak na pleća i produži svojim putem.

佛 13. Buda

U Tokiju su, u doba Meidžija, živela dva istaknuta učitelja posve različitih osobina. Jedan od njih, Unšo, učitelj u Šingonu, držao se vrlo strogo Budinih pravila. Nikada nije pio opojna pića, niti je jeo posle jedanaest pre podne. Drugi učitelj, Tanzen, profesor filozofije u Carskoj školi, nikada se nije obazirao na pravila. Jeo je kad je bio gladan, a ako bi mu se preko dana prispavalo, legao bi da spava.

Jednoga dana Unšo je stigao u posetu Tanzenu koji je upravo pio vino, mada, po pravilu, poklonici budizma ne bi trebalo ni da ga okuse.

„Zdravo, brate,” dočeka ga ljubazno Tanzen. „Hoćeš li da popiješ nešto?”

„Ja nikada ne pijem!” izjavi svečano Unšo.

„Onaj koji ne pije i nije čovek,” reče Tanzen.